

ΕΚΤΑΚΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 2ΗΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1999

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΑΠΟΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΗΣ
ΜΥΚΗΝΑΪΚΗΣ ΓΡΑΜΜΙΚΗΣ Β

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΓΓΚΟΥ Κ. ΣΠΥΡΟΥ ΙΑΚΩΒΙΔΗ

Ἄμεσως μόλις ὁ Α. Evans ἄρχισε νὰ σκάβει στὴν Κνωσό, τὸ 1900, ἀνακάλυψε δείγματα ἀπὸ τρεῖς διαφορετικὲς γραφὲς πάνω σὲ σφραγίδες, λίθινα ἀγγεῖα, τοίχους ἀλλὰ καί, κυρίως, σὲ πήλινες πινακίδες στενόμακρες (φυλλόσχημες) ἢ τετράπλευρες, σὰν σελίδα βιβλίου. Οἱ πινακίδες αὐτὲς δὲν εἶχαν ψηθεῖ γιὰ νὰ διατηρηθοῦν, ὅπως συνέβαινε στὶς χῶρες τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλὰ εἶχαν σκληρυνθεῖ ἀπὸ τὴ φωτιά ποὺ εἶχε κάψει τὰ δωμάτια ὅπου ἦσαν ἀποθηκευμένες. Τόσο στὴν Κρήτη δηλαδὴ ὅσο καὶ στὴν ἠπειρωτικὴ Ἑλλάδα οἱ πινακίδες σώθηκαν ἀπλῶς καὶ μόνο κατὰ σύμπτωση καὶ δὲν ἀποτελοῦν παρὰ ἓνα μέρος τῶν ὅσων εἶχαν γραφεῖ τὴν χρονιὰ τῆς καταστροφῆς.

Στὸν πρῶτο τόμο τῶν Scripta Minoa τοῦ ὁ Evans διέκρινε τρία συστήματα γραφῆς. Τὸ παλαιότερο ὀνόμασε ἱερογλυφικὸ γιὰτὶ τὰ σύμβολά του εἶναι λίγο-πολύ σχηματοποιημένες ἀπεικονίσεις ἀντικειμένων. Περιλαμβάνει περίπου 135 σημεῖα ποὺ ἐμφανίζονται σὲ συμπλέγματα τριῶν ἢ τεσσάρων τὸ πολὺ συμβόλων καὶ χρησιμοποιήθηκε κατὰ τὴν περίοδο τῶν Παλαιῶν Ἀνακτόρων, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ 2000 ἕως τὸ 1650 π.Χ. Στὰ ἄλλα δύο συστήματα τὰ σημεῖα εἶναι ἀπλὰ ἀφηρημένα σχήματα ἀποτελούμενα ἀπὸ εὐθεῖες καὶ καμπύλες γραμμές. Ὁ Evans τὰ ὀνόμασε γραμμικὲς γραφὲς καὶ τὰ διέκρινε σὲ μία παλαιότερη, τὴν γραμμικὴ γραφὴ Α, ποὺ συμπίπτει ἐν μέρει χρονικὰ μὲ τὴν ἱερογλυφικὴ, καὶ σὲ μία νεώτερη, τὴν γραμμικὴ γραφὴ Β, τῆς ὁποίας τὸ πρῶτο γνωστὸ δεῖγμα ἀνάγεται στὰ τέλη τοῦ 17ου αἰῶνα π.Χ., ὁ κύριος ὄγκος ὅμως, οὐσιαστικὰ τὸ σύνολο, στὸν 15ο-13ο αἰ. π.Χ.

Οἱ γραμμικὲς γραφὲς Α καὶ Β ἔχουν μερικὰ κοινὰ σημεῖα: Ἐν πρώτοις 62 ἀπὸ τὰ συλλαβογράμματά τους ἐμφανίζονται καὶ στὶς δύο γραφὲς. Ἐπειτα, τὰ σημεῖα

τους γράφονται σὲ ὀριζόντιους στίχους ἀπὸ ἀριστερὰ πρὸς δεξιὰ, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοὺς πού συμπίπτουν μὲ τὸ ἀριστερὸ ἄκρο τῆς πινακίδος, ἐνῶ τὸ μῆκος τοὺς πρὸς τὰ δεξιὰ εἶναι ἄνισο. Κοινὸ ἐπίσης εἶναι καὶ τὸ ἀριθμητικὸ τοὺς σύστημα. Ἡ **A** ἔχει 75 σημεῖα περίπου, καὶ ἡ **B** 87, ἄρα δὲν ἀντιπροσώπευαν οὔτε λέξεις ὅποτε θὰ ἦσαν πολὺ περισσότερα, οὔτε φθόγγους ὅποτε θὰ ἦσαν πολὺ λιγότερα, ἀλλὰ συλλαβές. Οἱ διαφορές τοὺς ὅμως εἶναι ἐκδηλές: ἡ **A** ἔχει γιὰ διαιρέτη μεταξὺ συμπλεγμάτων σημεῖων, δηλαδὴ μεταξὺ λέξεων, μία τελεία, ἐνῶ ἡ **B** ἔχει μία κάθετη γραμμὴ. Στὴν **A** οἱ στίχοι γράφονται ἀπλῶς ὁ ἓνας ἐπάνω ἀπὸ τὸν ἄλλον, στὴν **B** χωρίζονται μὲ μία ὀριζόντια γραμμὴ. Τὰ σημεῖα γιὰ τὰ κλάσματα καὶ τὸ μετρικὸ σύστημα διαφέρουν καὶ αὐτὰ ἀπὸ τῆς μίας στὴν ἄλλη. Ἐπιπλέον ἡ **B** ἔχει ἐκτὸς ἀπὸ τὰ σημεῖα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ καὶ 133 ἰδεογράμματα χωρὶς φωνητικὴ ἀξία (Εἰκ. 1) πού συμβο-

	VIR		SUS		FARINA		AMPHORA TRIPES
	VIR 2		BOS		OLEUM		CAPULA
	MULIER		GRANUM		VINUM		AMPHORA
	CERVUS		HORDEUM		LORICA		AMPHORA 2
	EQUUS		OLIVA		GALEA		CALIX
	EQUOLUS		FICUS		PHIALA		PUGIO
	OVIS		AROMA		TRIPUS		BIGA
	CAPRA		CUPERUS		SCYPHUS		ROTA

Εἰκ. 1. Ἰδεογράμματα τῆς γραμμικῆς γραφῆς B.

λίζουν καὶ ἀποδίδουν βραχυγραφικὰ ὀλόκληρη λέξη (ἄντρες-γυναῖκες, ζῶα καὶ φυτὰ διάφορα, δέρματα, ἄρματα, ὅπλα, ἀγγεῖα κ.ἄ.). Μερικὰ σύμβολα χρησιμοποιοῦνται καὶ ὡς σημεῖα καὶ ὡς ἰδεογράμματα.

Ἦδη ἐξ ἀρχῆς καὶ πρὶν ἀπὸ κάθε προσπάθεια ἀναγνώσεως, ὁ Evans εἶχε προχωρήσει σὲ ὀρισμένες διαπιστώσεις γιὰ τὴν γραφὴν **B**: Πολλὰ ἀπὸ τὰ σχήματα τῶν σημεῖων τῆς ἦσαν ἐξελίξεις τῶν εἰκόνων τῆς ἱερογλυφικῆς, πού εἶχαν περάσει στὴν **B** μέσω τῆς **A**. — Ταύτισε τὰ ἀριθμητικὰ σύμβολα ἐπὶ τῆς βάσει προσθέσεων γραμμέ-

νων στίς πινακίδες. — Διέκρινε τὰ ἰδεογράμματα πού παρίσταναν ἄντρες καὶ γυναῖκες, τὰ ὁποῖα συνοδεύονταν ἀπὸ λέξεις πού πρέπει νὰ ἦσαν ὀνόματα. Τὰ ὀνόματα, παρατήρησε, ἄλλαζαν τελικὸ σημεῖο, ἄλλαζαν δηλαδὴ κατάληξη ὅταν οἱ ἀριθμοὶ πού τὰ συνόδευαν ἦσαν μεγαλύτεροι τοῦ ἑνός. "Ἄρα ἡ γλῶσσα ἦταν κλιτὴ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν γλῶσσα τῆς **A** πού δὲν δίνει τέτοιες ἐνδείξεις. — Τὰ συμπλέγματα φ λ καὶ φ μ συνοδεύουν ὀνόματα γυναικῶν. Τὸ πιθανότερο λοιπὸν ἦταν ὅτι ἀπέδιδαν τίς λέξεις γιὰ παιδιὰ, ὅποτε τὸ δεύτερο σημεῖο ἄλλαζε ἀνάλογα μὲ τὸ γένος τῶν παιδιῶν.

Ἡ γραμμικὴ γραφὴ **A** εὐρίσκεται μόνο στὴν Κρήτη καὶ εἶναι παλαιότερη. Ἡ **B** εὐρίσκεται καὶ στὴν Κρήτη καὶ στὴν ἠπειρωτικὴ Ἑλλάδα. Τοῦτο μποροῦσε νὰ σημαίνει εἴτε ὅτι ἡ **B** ἦταν μία ἀπλοποίηση τῆς **A** τὴν ὁποῖαν οἱ Ἀχαιοὶ τῆς Ἑλλάδος εὐρῆκαν ἔτοιμη καὶ χρησιμοποίησαν, εἴτε ὅτι ἡ **B** ἦταν προσαρμογὴ τῆς **A** στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα. Τὴν πιθανότητα αὕτη ὁ Evans, πού δὲν δεχόταν μὲ κανένα τρόπο ἑλληνικὴ κυριαρχία ἢ καὶ ἀπλῶς παρουσία στὴν Κρήτη, ἀπέρριπτε χωρὶς συζήτηση.

Ἀπὸ τίς περίπου 3.000 πινακίδες τῆς γραμμικῆς **B** πού εὐρῆκε, ὁ Evans δημοσίευσε 14 τὸ 1909 καὶ 120 τὸ 1935. Ὁ Σουηδὸς Sundvall ἀντέγραψε καὶ δημοσίευσε ἄλλες 38, πράγμα πού ἐξαγρίωσε τὸν Evans. Οἱ 172 δημοσιευμένες αὐτὲς πινακίδες ἦταν πολὺ λίγες καὶ δὲν ἐπέτρεπαν καμμία σοβαρὴ ἀπόπειρα ἀναγνώσεως, ἢ ὁποῖα θὰ ἔπρεπε νὰ στηρίζεται κυρίως σὲ παρατηρήσεις ὡς πρὸς τὴ συχνότητα τῶν στοιχείων, τὴ θέση τους μέσα στίς λέξεις καὶ τίς μεταβολές τους ἀνάλογα μὲ τὴ θέση τους αὐτῇ. Παρ' ὅλα αὐτὰ δὲν ἔλειψαν οἱ σχετικὲς προσπάθειες διαφόρων ἐπιστημόνων, λογίων, ἰδιοφυῶν ἢ μὴ ἐρασιτεχνῶν καὶ διαφόρων περιθωριακῶν τῆς ἀρχαιολογίας. Οἱ γλῶσσες πού ὑποτίθεται ὅτι ὑπέκρυπταν οἱ πινακίδες ἐκτείνονταν σὲ ἓνα εὐρύτατο φάσμα πού περιλάμβανε τὰ χιτιτικά, τὰ αἰγυπτιακά, τὰ βασικικά, τὰ ἄλβανικά, τὰ σλαβονικά, τὰ φινλανδικά, τὰ σουμερικὰ καὶ τὰ ἐβραϊκά, διάφορες ἄγνωστες γλῶσσες ὅπως τὰ ἐτρουσκικά ἢ καὶ ἐπινοημένες ὅπως τὰ πελασγικά καὶ κάτι πού ὀνομάστηκε αἰγαιοασιατικά. Κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἐπίδοξους ἀποκρυπτογράφους δὲν ἔδινε προσοχὴ στὰ πολλὰ καὶ ἔντονα ἀρχαῖα στοιχεῖα τοῦ κρητικοῦ πολιτισμοῦ τῆς προχωρημένης Νεοανακτορικῆς μινωικῆς περιόδου (1500-1400 π.Χ.) στὴν ὁποῖαν ἀνῆκαν οἱ πινακίδες, στοιχεῖα πού δὲν ἔπαυαν νὰ τονίζουν οἱ μελετητὲς τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ πού κανεὶς ἀπὸ τοὺς κρητοκεντρικοὺς λογίους τῆς σχολῆς τοῦ Evans δὲν δεχόταν νὰ λάβει ὑπ' ὄψη.

Οἱ σοβαρότερες προσπάθειες, πού δὲν ἔμοιαζαν ὅμως νὰ καταλήγουν πουθενά, ἦσαν τῶν Σουηδῶν Sundvall καὶ Persson, τοῦ Βουλγάρου Georgiev, τοῦ Τσέχου Hrosny καὶ τοῦ ἡμετέρου Κ. Κτιστόπουλου, ὁ ὁποῖος συνεισέφερε προσεκτικὲς

στατιστικές παρατηρήσεις σχετικές με τη συχνότητα όρισμένων ψηφίων σε διάφορα μέρη τῶν λέξεων.

Οἱ περισσότερες τέτοιες προσπάθειες στηρίχτηκαν στην ομοιότητα τῆς γραμμικῆς **B** με τὴν κυπριακὴ συλλαβικὴ γραφὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων, πού εἶχε διαβαστεῖ ἀπὸ τὸν G. Smith ἤδη ἀπὸ τὸ 1870 καὶ πού εἶναι ἀποτυπωμένη σὲ ἐπιγραφὲς ἑλληνικὲς ἀλλὰ καὶ τὶς λεγόμενες ἔτεοκυπριακὲς πού ἀντιστοιχοῦν στὴν γλῶσσα τοῦ μὴ ἐντελῶς ἐξελληνισμένου τότε ἀκόμη πληθυσμοῦ τῆς Κύπρου. Μὲ τὴν γραφὴ αὐτὴ ἡ **B** ἔχει 7 σημεῖα κοινὰ στὸ σχῆμα καὶ μερικὰ ἄλλα πού μοιάζουν ἀρκετά. Φυσικὸ ἦταν λοιπὸν οἱ ἀποκρυπτογράφοι νὰ στραφοῦν πρὸς τὰ ἐκεῖ καὶ νὰ δώσουν στὰ κοινὰ (καὶ στὰ ὅμοια) στοιχεῖα τῆς **B** τὶς φωνητικὲς ἀξίες τῆς κυπριακῆς γραφῆς. Καὶ ἐδῶ ἄρχισαν οἱ δυσκολίες.

Τὸ κυπριακὸ 𐤁 ἔχει τὴν ἀξία σε καὶ ἀντιπροσωπεύει στὰ ὀνόματα τὰ τελικὸς. Ἡ λέξη καλὸς π.χ. συλλαβίζεται στὰ κυπριακὰ κα-λο-σε. Ἀλλὰ τὸ 𐤁 συναντᾶται σπανίως ὡς κατάληξη στὴν γραμμικὴ **B**. Ἄρα ἡ γλῶσσα δὲν μποροῦσε νὰ εἶναι ἑλληνικὴ. Κατόπιν τούτου, οἱ ἀποκρυπτογράφοι στράφηκαν στὶς γλῶσσες πού προτιμοῦσε ὁ καθένας.

Ἄλλο σύστημα πού ἀκολογήθηκε εἶναι τὸ ἀκροφωνικὸ πού ἰσχύει ἄλλωστε καὶ γιὰ τὶς ἀρχέγονες μορφὲς γραμμάτων τῶν συγχρόνων ἀλφαβήτων. Μερικὰ στοιχεῖα ἔχουν σχῆμα πού θυμίζει ὀρισμένα ἀντικείμενα, ὅπως φύλλο 𐤂 , χέρι 𐤃 σπίτι 𐤄 . Στὰ στοιχεῖα αὐτὰ δινόταν ἡ φωνητικὴ ἀξία τῆς πρώτης συλλαβῆς τῆς ἀντίστοιχης λέξης στὴ γλῶσσα τὴν ὁποῖαν ὑποτίθεται ὅτι ἀπέδιδε ἡ γραφὴ. Τὸ σύστημα αὐτὸ ἀπέδωσε ἀκόμη λιγότερα ἀποτελέσματα.

Σοβαρότερη ἦταν ἡ προσπάθεια τοῦ Γερμανοῦ καθηγητοῦ Ernst Sittig τὴν ὁποῖαν ἀνακοίνωσε τὸ 1950. Ὁ Sittig δέχτηκε ὅτι ἡ ἄγνωστη γλῶσσα τῶν ἔτεοκυπριακῶν ἐπιγραφῶν ἦταν συγγενὴς τῆς μινωικῆς, πράγμα πού ἐξηγοῦσε κατὰ τὴν ἀποψή του καὶ τὴ συγγένεια τῶν γραφικῶν συστημάτων. Ἐπὶ τῆς βάσει τῆς συχνότητος τῶν στοιχείων τῆς γραμμικῆς **B** καὶ τῆς ομοιότητός τους με τὰ κυπριακὰ ἔδωσε στὴν **B** φωνητικὲς ἀξίες πού τὸν ὀδήγησαν στὴν ἀποκατάσταση, καθὼς νόμιζε, τῆς μινωικῆς γλώσσας. Οἱ στατιστικὲς του παρατηρήσεις ὅμως στηρίζονταν σὲ ἀνεπαρκὲς ὕλικό, ἡ βασικὴ καὶ αὐθαίρετη προϋπόθεσή του ὡς πρὸς τὴ γλῶσσα ἦταν λανθασμένη καὶ τὰ κείμενα τῶν ἀναγνώσεών του παρέμεναν ἀκατανόητα.

Ἐδῶ θὰ μνημονευθεῖ πρωθύστερα καὶ ἡ ἀπόπειρα τοῦ N. Μασουρίδη πού διεφώνησε με τὶς ἀναγνώσεις τῶν Ventris-Chadwick καὶ προχώρησε τὸ 1976 σὲ δική του λύση. Ξεκίνησε με τὴν παραδοχὴ ὅτι ἡ γλῶσσα ἦταν ἑλληνικὴ καὶ μελέτησε μόνον τὶς πινακίδες τῆς Πύλου, ἀγνοώντας ἔτσι τὰ 3/4 τοῦ γνωστοῦ τότε ὕλικου. Μὲ τὴν

σκέψη ότι τὰ ιδεογράμματα ἀπέδιδαν μία ἔννοια, ἀναζητοῦσε μέσα στὸ κείμενο τῆς πινακίδος τὸ σύμπλεγμα τῶν συλλαβῶν ποὺ ἐξέφραζε τὸ νόημα τοῦ ἀκολουθοῦντος ιδεογράμματος, εὑρίσκει μία ἑλληνικὴ λέξη μὲ τὴν ἴδια σημασία καὶ τὸν ἴδιο ἀριθμὸ συλλαβῶν καὶ ἔδινε στὰ συλλαβογράμματα τῆς μυκηναϊκῆς λέξης τὴ φωνητικὴ ἀξία τῶν συλλαβῶν τῆς ἑλληνικῆς. Δεδομένου ὅμως ὅτι ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα διαθέτει συχνὰ περισσότερες τῆς μιᾶς σχετικὲς λέξεις μὲ τὸν ἀντίστοιχο ἀριθμὸ συλλαβῶν καὶ ὅτι ὁ Μασουρίδης ἀγνόησε τοὺς κανόνες τῆς προφορᾶς τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἐξομοιώνοντας φωνητικὰ π.χ. τὸ η μὲ τὸ ι καὶ τὸ ε μὲ τὸ αι, ὀδηγήθηκε μεταξὺ ἄλλων στὴν ἀπόδοση δύο ἢ τριῶν φωνητικῶν ἀξιῶν στὸ ἴδιο συλλαβογράμμα (π.χ. ο, ω καὶ α) ἢ πυ καὶ πι ἢ / καὶ τῆς ἴδιας φωνητικῆς ἀξίας σὲ περισσότερα τοῦ ἐνὸς συλλαβογράμματα καὶ ἀπὸ κεῖ σὲ ἀναγνώσεις ἀμαρτύρων λέξεων ὅπως *εὐληροσαγκυμβη (= δίφρος ἄρματος μὲ ἡνία καὶ σέλλα) ἢ *οἰνοκριθοσειάνον (= ἐργαλεῖο γιὰ τὴν κατασκευὴ κρασιοῦ ἀπὸ κριθάρι).

Τὸ 1945, 1946 καὶ 1948 ἡ Alice Kober, καθηγήτρια στὸ Brooklyn College, βασιζόμενη καὶ αὐτὴ στὶς λίγες δημοσιευμένες πινακίδες τῆς Κνωσοῦ, δημοσίευσε στὸ *American Journal of Archaeology* τρία ἄρθρα μὲ τοὺς τίτλους «Evidence for Inflection in the Chariot Tablets from Knossos», «Inflection in Linear Class B: 1 Declension» καὶ «The Minoan Scripts: Fact and Theory». Στὸ πρῶτο ἀπὸ τὰ ἄρθρα αὐτὰ (*AJA* 49, 1945, σ. 143) καθόρισε τὴ μέθοδό της: «Προκειμένου νὰ ἐπιχειρήσει κανεὶς νὰ διαβάσει κείμενα γραμμένα σὲ ἄγνωστη γλῶσσα μὲ ἄγνωστη γραφὴ, τὸ πρῶτο βῆμα συνίσταται στὸ νὰ ἐδραιώσῃ τὰ ἀναμφισβήτητα πραγματικὰ δεδομένα ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὴν ἐπισκόπηση τῶν διαθεσίμων κειμένων... Τὸ δεῦτερο βῆμα γιὰ τὴν ἀποκρυπτογράφηση εἶναι τὸ νὰ διαπιστωθεῖ μὲ προσεκτικὴ ἀνάλυση καὶ αὐστηρὴ συλλογιστικὴ τί συμπεράσματα ἀπορρέουν ἀπὸ τὰ βασικὰ αὐτὰ δεδομένα». Σύμφωνα μὲ αὐτὰ περιέγραψε τὶς διαφορὲς κρητικὲς καὶ κρητογενεῖς γραφὲς καὶ κατέληξε σὲ σειρὰ παρατηρήσεων σχετικῶν μὲ τὴν γραμμικὴ Β: Σὲ μερικὲς πινακίδες ποὺ εἶχαν κοινὰ σημεῖα εὐρέσεως, κοινὰ ιδεογράμματα στὸ τέλος καὶ πιθανότατα κοινὸ ἢ ὅμοιο περιεχόμενο ὑπῆρχαν ἀρκετὲς λέξεις ποὺ παρουσιάζονταν μὲ τρεῖς διαφορετικὲς μορφές. Οἱ πρῶτες δύο μορφές εἶχαν τὸ ἴδιο ἀρχικὸ σύμπλεγμα, τὸ ἴδιο θέμα δηλαδή, ἀλλὰ δύο εἰδῶν καταλήξεις, τὶς ἴδιες σὲ ὅλες τὶς λέξεις. Στὴν τρίτη μορφή ὅμως τὸ θέμα παρουσιάζεται βραχύτερο κατὰ ἓνα σημεῖο καὶ ἡ κατάληξη διαφέρει ἀπὸ λέξη σὲ λέξη. Πρόκειται δηλαδή γιὰ λέξεις ποὺ ὑφίστανται τὶς ἴδιες μεταβολές ἐκτὸς ἀπὸ τὴν τελευταία μορφή, στὴν ὁποία διαφέρουν. Ἀνάλογα μὲ αὐτὸ τὸ τελευταῖο χαρακτηριστικὸ διέκρινε τὶς τριάδες αὐτὲς (Kober's triplets) σὲ 5 τύπους, A, B, C, D καὶ E (Εἰκ. 2).

Κατόπιν προχώρησε στη διαπίστωση ότι οι διαφορές αυτές στις καταλήξεις αποδίδουν τὰ πάθη τῆς ἴδιας ρίζας, ἄρα ἡ γλῶσσα εἶναι κλιτή. Ἐπίσης, τὸ τελευταῖο σημεῖο τοῦ θέματος στις δύο πρώτες μορφές, πρὶν ἀπὸ τὴν κατάληξη, πρέπει νὰ ἔχει

	A	B	C	D	E	F
Case I	ΥΨΑΘ	ΘΨΚΘ	ΑΨΥΘ	ΥΨΘ	ΤΨΘ	ΑΚΘ
II	ΥΨΑΣ	ΘΨΚΣ	ΑΨΥΣ	ΥΨΣ	ΤΨΣ	ΑΚΣ
III	ΥΨΤ	ΘΨΚῆ	ΑΨΥῆ	ΥΨ	Τῆ	ΑΚ

Εἰκ. 2. Οἱ τριάδες τῆς A. Kober.

μὲ τὴν τρίτη λέξη τῆς τριάδος κοινὸ σύμφωνο ἀλλὰ διαφορετικὸ φωνῆεν, κατὰ τὸ παράδειγμα Ρό-δι-ος, Ρο-δί-ου, Ρό-δος. Οἱ τριάδες δίνουν 5 τέτοιους συνδυασμούς.

Ἐὰν λοιπὸν ὑποθεθεῖ ὅτι ἀποκαλύπτεται ὅτι τὸ Ψ = ΤΟ καὶ τὸ Υ = ΜΙ τότε ἔχουμε (Εἰκ. 3).

	ΦΩΝΗΕΝ 1	ΦΩΝΗΕΝ 2	ΦΩΝΗΕΝ 1	ΦΩΝΗΕΝ 2
ΣΥΜΦΩΝΟ 1	Α	Τ	ti	To
ΣΥΜΦΩΝΟ 2	Β	Ζ	-i	-o
ΣΥΜΦΩΝΟ 3	Υ	Κ	-i	-o
ΣΥΜΦΩΝΟ 4	Υ	Ξ	Mi	mo
ΣΥΜΦΩΝΟ 5	Α	Ρ	-i	-o

Εἰκ. 3. Οἱ συνδυασμοὶ συλλαβογραμμάτων ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὴν τριάδα τῆς Kober.

Ἐπίσης, ἀφοῦ ἐπὶ τῇ βάσει ἰδεογραμμάτων πού ὑποδηλώνουν τὸ φύλο τῶν ἀτόμων φαίνεται ὅτι οἱ λέξεις $\varphi \lambda'$ καὶ $\varphi \mu$ δηλώνουν τὴν ἀρσενική καὶ θηλυκή μορφή τῆς λέξεως, τὰ λ' καὶ μ ἔχουν κοινὸ σύμφωνο καὶ διαφορετικὸ φωνῆν καὶ ἐπιπλέον ἐπιβεβαιώνουν ὅτι ἡ γλῶσσα ἦταν κλιτῆ καὶ ὅτι ἀκολουθοῦσε τοὺς κανόνες τῶν Ἰνδοευρωπαϊκῶν γλωσσῶν.

Ἡ Kober, πού διετύπωσε τὰ συμπεράσματά της μὲ δισταγμοὺς καὶ ἀμφιβολίες, καὶ χαρακτήρισε τὸν πίνακα τοῦ συσχετισμοῦ τῶν στοιχείων τῆς γραφῆς πού περιγράψαμε ὡς τὴν ἀπαρχὴ ἑνὸς ἀποπειρατικοῦ φωνητικοῦ συσχετισμοῦ (beginning of a tentative phonetic pattern) δὲν προχώρησε ἄλλο καὶ πέθανε τὸ 1950 σὲ ἡλικία 43 ἐτῶν. Χωρὶς ἕσως νὰ τὸ κατανοήσει ἡ ἴδια, ἔδειξε ὅτι ὁ μόνος ἀσφαλῆς δρόμος πρὸς τὴν ἀποκρυπτογράφηση, προτοῦ κἀν ἐπιχειρηθεῖ ἡ ἀπόδοση φωνητικῶν ἀξιῶν στὰ συλλαβογράμματα περνοῦσε ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν συσχετισμῶν τῶν στοιχείων γραφῆς, ὅπως αὐτοὶ προέκυπταν ἀπὸ τὰ κείμενα τῶν πινακίδων. Καὶ ὅσο περισσότερο τέτοια κείμενα ὑπῆρχαν, τόσο ἀσφαλέστεροι θὰ ἦσαν οἱ συσχετισμοί.

Στὶς ἀρχὲς τοῦ 1950 δώδεκα λόγιοι πού ἀσχολοῦνταν μὲ τὴν γραμμικὴ γραφὴ B, οἱ A. Kober καὶ E. Bennett (ΗΠΑ), H. Bossert καὶ E. Grumach (Γερμανία), G. Pugliese Caratelli καὶ E. Peruzzi (Ἰταλία), B. Hrozný (Τσεχοσλοβακία), F. Schachermeyr (Αὐστρία), H. Georgiev (Βουλγαρία), J. Sundvall (Φινλανδία), J. Myres (Ἀγγλία) καὶ K. Κτιστόπουλος (Ἑλλάς), ἔλαβαν ἕνα ἐρωτηματολόγιο, σταλμένο ἀπὸ ἕνα νέο Ἀγγλο ἀρχιτέκτονα, τὸν Michael G. F. Ventris. Σὲ ἡλικία 14 ἐτῶν ὁ Ventris εἶχε ἀκούσει μία διάλεξη τοῦ Evans καὶ ἀπὸ τότε δὲν εἶχε πάψει νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὶς μινωικὲς γραφές. Ὅταν ἦταν 18 ἐτῶν ἔστειλε στὸ περιοδικὸ Journal of Hellenic Studies, ἀποσιωπώντας τὴν ἡλικία του, ἕνα ἄρθρο μὲ τὸν τίτλο «Εἰσαγωγὴ στὴ μινωικὴ γλῶσσα (Introducing The Minoan Language) πού δημοσιεύτηκε. Σπούδασε ἀρχιτεκτονικὴ καὶ στὸν Β' παγκόσμιον πόλεμον ὑπηρέτησε στὴν ἀεροπορία ὡς πλοηγὸς βομβαρδιστικῶν. Μετὰ τὸν πόλεμον ἐργάστηκε γιὰ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας σχεδιάζοντας σχολικὰ κτίρια. Ποτὲ ὅμως δὲν ἔπαψε νὰ ἐνδιαφέρεται καὶ νὰ ἀσχολεῖται μὲ τὶς μινωικὲς γραφές καὶ εἰδικότερα μὲ τὴν γραμμικὴ B.

Ὁ σκοπὸς τοῦ ἐρωτηματολογίου ἦταν νὰ συγκεντρωθοῦν οἱ ἀπόψεις ὅλων τῶν μελετητῶν καὶ νὰ διαπιστωθεῖ πόσο εἶχαν προχωρήσει καὶ πρὸς ποιά κατεύθυνση. Ἡ Kober, ἤδη πολὺ ἄρρωστη, ἀρνήθηκε νὰ συμπράξει καὶ ὁ Hrozný δὲν ἀπάντησε. Οἱ ἄλλοι ἔστειλαν στὸν Ventris τὰ πορίσματά τους, τὰ ὅποια αὐτὸς συνεκέντρωσε στὴ λεγόμενη ἔκθεση τῶν μέσων τοῦ (20οῦ) αἰῶνα (Mid Century Report) καὶ τὰ κοινοποίησε σὲ ὅλους τοὺς ἄλλους. Οὐσιαστικὰ δὲν εἶχε σημειωθεῖ καμία πρόοδος. Οἱ περισσότεροι πίστευαν ὅτι ἡ γλῶσσα ἦταν ἡ χιττιτικὴ, μερικοὶ ἔκλιναν πρὸς τὰ ἐτρουσκικά.

Ὁ Ventris ἐντυπωσιάστηκε ἀπὸ τὴν συνοχή καὶ τὴν αὐστηρὴ λογικὴ συνέπεια τοῦ ἄρθρου τῆς Kober, ποὺ ὀδηγοῦσε σὲ ἀδιάσειστα συμπεράσματα, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ φωνητικὴ ἀξία τῶν στοιχείων, καὶ ἀποφάσισε νὰ ἐφαρμόσει τὸ ἴδιο σύστημα, δηλαδὴ νὰ καθορίσει τὴ φωνητικὴ τους σχέση ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον ἀπὸ τὶς ἐνδείξεις ποὺ ἔδιναν οἱ ἴδιες οἱ πινακίδες. Ἔτσι, ὅταν ποτὲ ἔφτανε σὲ κάποια ἀνάγνωση, αὐτὴ θὰ ἴσχυε γιὰ ὅλους τοὺς ἐδραιωμένους πλέον συνδυασμοὺς καὶ θὰ ἐπεκτεινόταν στὸ σύνολό τους. Πρὸς τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἐπινόησε, ἢ μᾶλλον ἐπεξέτεινε τὸν ὑποτυπώδη συσχετισμὸ τῆς Kober σὲ μία ἐσχάρα (grid), ἓνα πίνακα δηλαδὴ χωρισμένο σὲ κάθετες στῆλες καὶ ὀριζόντιες σειρὲς στὸν ὅποιον τὰ σημεῖα ἐγγράφονταν στὶς στῆλες ἀνάλογα μὲ τὸ κοινὸ τους φωνῆεν καὶ στὶς σειρὲς ἀνάλογα μὲ τὸ κοινὸ τους σύμφωνο. Τὴν πρόοδο τῶν παραλληλισμῶν αὐτῶν διετύπωσε στὰ λεγόμενα Σημειώματα Ἔργασίας (Work Notes), ποὺ ἔστειλε στοὺς ἐνδιαφερόμενους ζητῶντας τὴ γνώμη καὶ τὰ σχόλιά τους. Τὸ πρῶτο τέτοιο σημείωμα ταχυδρομήθηκε τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1951 (Εἰκ. 4), τὸ εἰκοστὸ καὶ τελευταῖον τὸν Ἰούνιον τοῦ 1952. Μέχρι τέλους ὁ Ventris ἐπίστευε ὅτι ἡ γλῶσσα ἦταν ἡ ἑτρουσικὴ.

Ἔως τὸ 1951 ὅλοι ἐργάζονταν μὲ ὑλικὸ τὶς 172 δημοσιευμένους πινακίδες τῆς Κνωσοῦ. Τὸ 1939 ὅμως ὁ C. W. Blegen, ἀρχίζοντας τὴν ἀνασκαφὴ τοῦ ἀνακτόρου τῆς Πύλου, ἔφερε στὸ φῶς περίπου 600 νέες πινακίδες. Ἡ ἀνασκαφὴ διεκόπη λόγῳ τοῦ πολέμου, ὁ Blegen ὅμως εἶχε πάρει μαζί του στὴν Ἀμερικὴ φωτογραφίες τῶν πινακίδων. Αὐτὲς τὶς ἔδωσε στὸν μαθητὴ του E. L. Bennett, ὁ ὅποιος τὸ 1951 σὲ δύο ἄρθρα του «Οἱ πινακίδες τῆς Πύλου, μία προκαταρκτικὴ μεταγραφή των» (The Pylos Tablets, a Preliminary Transcription) καὶ «Στατιστικὲς σημειώσεις γιὰ τὶς ὁμάδες συμβόλων ἀπὸ τὴν Πύλον» (Statistical Notes on the Sign Groups from Pylos) ἐπαύτισε τὰ μετρικὰ καὶ ἀριθμητικὰ συστήματα τῶν γραφῶν **A** καὶ **B** καὶ κατέταξε τὰ στοιχεῖα τῆς **B** σὲ κατάλογο (ἀπὸ τὰ ἀπλᾶ σχήματα στὰ πολύπλοκα) διακρίνοντας ὅτι μερικὰ ἦσαν ἀπλῶς τοπικὲς παραλλαγὲς τοῦ ἴδιου σημείου. Τὰ σημεῖα αὐτὰ τὰ ἀρίθμησε 1-87, καὶ ἀπὸ τότε, γιὰ εὐκολία, οἱ περισσότερες ἀναφορὲς σὲ αὐτὰ γίνονται μὲ τοὺς ἀριθμοὺς των καὶ ὄχι μὲ σχέδια (Εἰκ. 5).

Καὶ ἐνῶ τὰ νέα αὐτὰ εὐρήματα ἐντάχθηκαν στὸ διαθέσιμο ὑλικὸ ποὺ ἔφτανε τώρα τὶς 800 περίπου πινακίδες, ὁ ἀριθμὸς των τετραπλασιάστηκε τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1952 μὲ τὴν δημοσίευση ἐπιτέλους τῶν 3000 πινακίδων τῆς Κνωσοῦ ἀπὸ τὸν J. Myres στὸν δεῦτερον τόμον τῶν Scripta Minoa. Οἱ δύο αὐτὲς σημαντικότητες προσθηκὲς διεύρυναν ξαφνικὰ τὴν βάση τῆς ἔρευνας, ἐπέτρεψαν πλῆθος νέων συγκρίσεων καὶ συνδυασμῶν καὶ ἐπιτάχυναν σημαντικὰ τὴν πρόοδο τῆς ἐργασίας.

Στὰ πλαίσια μιᾶς ὁμιλίας ἢ ἀκόμη καὶ ἐνὸς βιβλίου εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκτεθεῖ ὀλόκληρη ἡ σειρὰ τῶν ἀλληλένδετων συλλογισμῶν ποὺ ὀδήγησαν στὴν τελικὴ δια-

CON- SON- ANTS	VOWEL 1 -ni? ? (-o?)	VOWEL 2 -i?	OTHER VOWELS? -a -e -u?	DOUBTFUL
t-?	ƒ	∩		⊕
r-??	2	ƒ	↑ A	
ś-??	Ψ	∩	3 Δ	
n-?? s-??	ϕ	#	π	
l-?	+	⋈		
h-??	q		π	
θ-??	≡ _λ		π	π
m-? k-?	⊖			A
				̄ 目

Είχ. 4. Η έσχάρα του 'Ιανουαρίου 1951.

1	𐀀	da	16	𐀁	qa	31	𐀂	sa	46	𐀃	je	61	𐀄	o	76	𐀅	ra ₂
2	𐀆	ro	17	𐀇	za	32	𐀈	qo	47	𐀉		62	𐀊	pte	77	𐀋	ka
3	𐀌	pa	18	𐀍		33	𐀎	ra ₃	48	𐀏	nwa	63	𐀐		78	𐀑	qo
4	𐀒	te	19	𐀓		34	𐀔	ai ₂ ?	49	𐀕		64	𐀖	re ₂ ?	79	𐀗	zu?
5	𐀘	to	20	𐀙	zo	35	𐀚	ai ₂ ?	50	𐀛	pu	65	𐀜		80	𐀝	ma
6	𐀞	na	21	𐀟	qi	36	𐀠	jo	51	𐀡	du	66	𐀢	ta ₂	81	𐀣	ku
7	𐀤	di	22	𐀥		37	𐀦	ti	52	𐀧	no	67	𐀨	ki	82	𐀩	sa ₂ ?
8	𐀫	a	23	𐀬	mu	38	𐀭	e	53	𐀮	ri	68	𐀯	ro ₂	83	𐀰	
9	𐀲	se	24	𐀳	ne	39	𐀴	pi	54	𐀵	wa	69	𐀶	tu	84	𐀷	
10	𐀹	u	25	𐀺	a ₂	40	𐀻	wi	55	𐀼	nu	70	𐀽	ko	85	𐀾	
11	𐀿	po	26	𐁀	ru	41	𐁁	si	56	𐁂	pa ₃ ?	71	𐁃	dwe	86	𐁄	
12	𐁆	so	27	𐁇	re	42	𐁈	wo	57	𐁉	ja	72	𐁊	pe	87	𐁋	kwe
13	𐁍	me	28	𐁎	i	43	𐁏	ai	58	𐁐	eu	73	𐁑	mi	88	𐁒	
14	𐁔	do	29	𐁕	pu ₂	44	𐁖	ke	59	𐁗	ta	74	𐁘	ze	89	𐁙	
15	𐁛	mo	30	𐁜	ni	45	𐁝	de	60	𐁞	ra	75	𐁟	we	90	𐁠	dwo

Εἰχ. 5. Πίνακας τῶν στοιχείων τῆς γραμμικῆς Β.

μόρφωση τῆς ἐσχάρας. Πέρα ἀπὸ τὰ Σημειώματά του ὁ ἴδιος ὁ Ventris δὲν ἐπεχείρησε ποτὲ νὰ ἀποσπάξει τὴν πρόοδο τῆς μεθόδου του σὲ μία λεπτομερειακὴ ἐπαγωγικὴ ἐκθεση, ἐνῶ ὁ Chadwick στὸ βιβλίον του *The Decipherment of Linear B* παραθέτει τὰ πορίσματα μᾶλλον παρὰ τὴν βαθμιαία ἀνάπτυξη τοῦ συστήματος. Ὅσο γιὰ τὸ κοινὸ τους σύγγραμμα *Documents in Mycenaean Greek*, τὸ σχετικὸ ἀπόσπασμα ἐκτείνεται μόνις σὲ 6 σελίδες. Ὡς ἐκ τούτου πρέπει νὰ περιοριστοῦμε στὴν παράθεση τῶν πιὸ βασικῶν τέτοιων συλλογισμῶν.

1) Τρία σύμβολα, τὰ 8 , 38 καὶ 61 ἐμφανίζονται πολὺ συχνὰ στὴν ἀρχὴ τῶν λέξεων. Στὶς συλλαβικὲς γραφῆς αὐτὸ συμβαίνει κατὰ κανόνα μὲ τὰ φωνήεντα. Τὰ συλλαβογράμματα αὐτὰ τοποθετήθηκαν στὶς κορυφὲς τῶν κατακορύφων στηλῶν (Εἰκ. 6).

Εἰκ. 6.

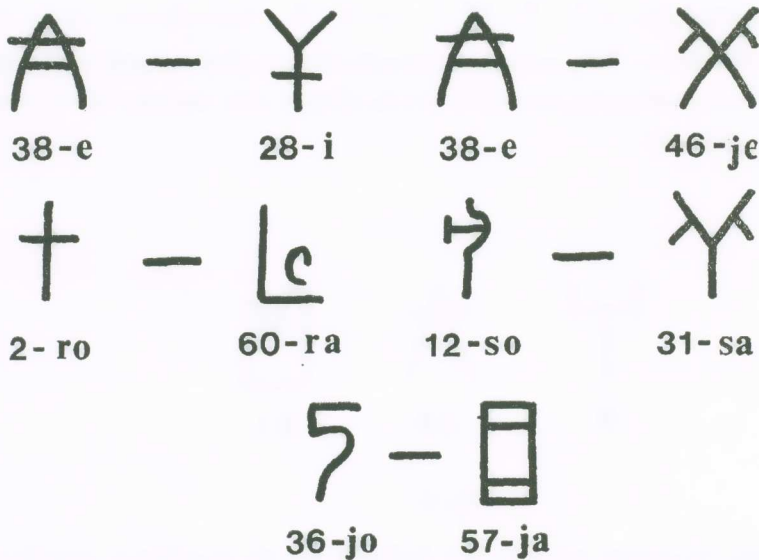
2) Ὅπως προκύπτει καὶ ἀπὸ τοὺς ἀριθμοὺς ποὺ τὶς συνοδεύουν, μερικὲς πινακίδες ἦσαν κατάλογοι ἀντικειμένων τὰ ὅποια ἀπαριθμοῦνται τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο. Οἱ λέξεις αὐτὲς καθ' ἑαυτὲς ἦσαν γνωστὲς καὶ ἀπὸ ἄλλες πινακίδες. Ἐδῶ ὅμως εἶχε προστεθεῖ στὶς καταλήξεις των τὸ συλλαβογράμμα 78 (). Ὁ Ventris δέχτηκε ὅτι τὸ στοιχεῖο αὐτὸ ἦταν συμπλεκτικὸς σύνδεσμος καί, ἐφόσον ἦταν προσκολλημένος στὴ λέξη, ἐγκλιτικὸς, ὅπως τὸ ἐλληνικὸ τε καὶ τὸ λατινικὸ *que*. Κατὰ ταῦτα, τὸ φωνῆεν τῆς συλλαβῆς αὐτῆς θὰ μπορούσε νὰ εἶναι ε.

3) Μερικὲς πινακίδες εἶχαν τὸ ἴδιο περιεχόμενον καὶ τὶς ἴδιες λέξεις ποὺ παρουσίαζαν ὅμως διαφορὰς στὴν ὀρθογραφία. Σὲ μερικὲς περιπτώσεις μάλιστα ἓνα σημεῖο εἶχε σβηστεῖ καὶ ἀντικατασταθεῖ ἀπὸ κάποιον ἄλλο. Αὐτὸ ἔδειχνε ὅτι τὰ σημεῖα ποὺ ἐναλλάσσονταν ἦσαν ὁμόφωνα ἢ περίπου ὁμόφωνα (Εἰκ. 7). Τέτοια σημεῖα εἶναι τὰ 38 καὶ 28 (e-i), 38 καὶ 46 (e-je). Ἄρα ἀνῆκαν στὴν ἴδια στήλῃ ἢ στὴν ἴδια σειρὰ.

4) Ὁδηγούμενος ἀπὸ τὰ ἰσογράμματα διέκρινε τὶς ἀρσενικὲς ἀπὸ τὶς θηλυκὲς παραλλαγὰς ὀρισμένων λέξεων. Οἱ καταλήξεις των ἦσαν προφανῶς συλλαβὲς μὲ ὄμοιο σύμφωνο ἀλλὰ διαφορετικὸ φωνῆεν (ὅπως στὶς λέξεις ψη-λός, ψη-λή). Τέτοια

στοιχεῖα εἶναι τὰ 2-60 (ro-ra), 12-31 (so-sa) 36-57 (jo-ja), τὰ ὅποια βρῆκαν τὶς ἀνάλογες θέσεις στὴν ἐσχάρα.

5) Διεπίστωσε ὅτι τὰ ἀντρικὰ ὀνόματα (οὐσιαστικὰ ἢ ἐπίθετα) παρουσίαζαν μεταβολὲς στὶς τελικὲς τοὺς συλλαβές, κάποτε μὲ προσθήκη μιᾶς συλλαβῆς στὴν συνηθισμένη μορφή τῆς λέξης. Οἱ ἀλλαγές καὶ προσθήκες αὐτές, προκειμένου γιὰ ἰνδοευρωπαϊκὴ γλῶσσα, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἀντιστοιχοῦν σὲ πτώσεις τῶν ὀνομάτων, κατὰ τὸ ἑλληνικὸ καλὸς-καλοῦ-καλὲ ἢ τὸ λατινικὸ dominus-domini-domino, ἢ

Εἰκ. 7. Ὅμοιόφωνα καὶ καταλήξεις διαφορετικοῦ γένους τῆς γραμμικῆς Β.

κατὰ τὸ Σοφοκλῆς-Σοφοκλέους-Σοφοκλέα. Αὐτὸ ἔδωσε ἄλλη μία σειρά ὁμοφώνων ἢ σχετικῶν συλλαβῶν. Μὲ τὶς παρατηρήσεις αὐτὲς ἔφτασε ὁ Ventris τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1951 νὰ ἔχει ἐντάξει 50 στοιχεῖα μὲ πλήρη ἢ σχεδὸν πλήρη ἀσφάλεια στὶς 85 θέσεις τῆς ἐσχάρας (Εἰκ. 8), στὴν ὁποίαν εἶχε δώσει ἐξ ἀρχῆς 5 στήλες γιὰ τὰ φωνήεντα (α, ε, ι, ο, ου) καὶ 15 σειρές γιὰ τὰ σύμφωνα.

Καὶ τότε ἄρχισε νὰ ἐπιχειρεῖ μερικὲς φωνητικὲς ταυτίσεις ὅπως τὸ *ι* μὲ τὸ *α*, διότι ἦταν τὸ συχνότερο ἀρχικόν, ἄρα τὸ συχνότερο φωνήεν. Μερικὲς ὅμως ἀπὸ τὶς τοποθετήσεις αὐτὲς τὶς θεωροῦσε ἀμφίβολες καὶ ἓνα μῆνα ἀργότερα πρότεινε διορθώσεις καὶ βελτιώσεις ὅπως (Εἰκ. 9): Οἱ καταλήξεις μερικῶν ἀνδρικῶν ὀνομάτων ἦσαν τὸ 10 στὴν ὀνομαστική, τὸ 42 στὴ γενική καὶ τὸ 75 σὲ μιὰ ἄλλη πλάγια πτώση. Στὴν περίπτωση αὐτῇ οἱ συλλαβὲς πρὶν ἀπὸ τὴν κατάληξιν ἦσαν σχετικὰ λίγες καὶ

LINEAR SCRIPT B SYLLABIC GRID
(2ND STATE)

WORK NOTE 13

DIAGNOSIS OF CONSONANT AND VOWEL EQUATIONS
IN THE INFLEXIONAL MATERIAL FROM PYLOS :

ATHENS, 28 SEPT 51

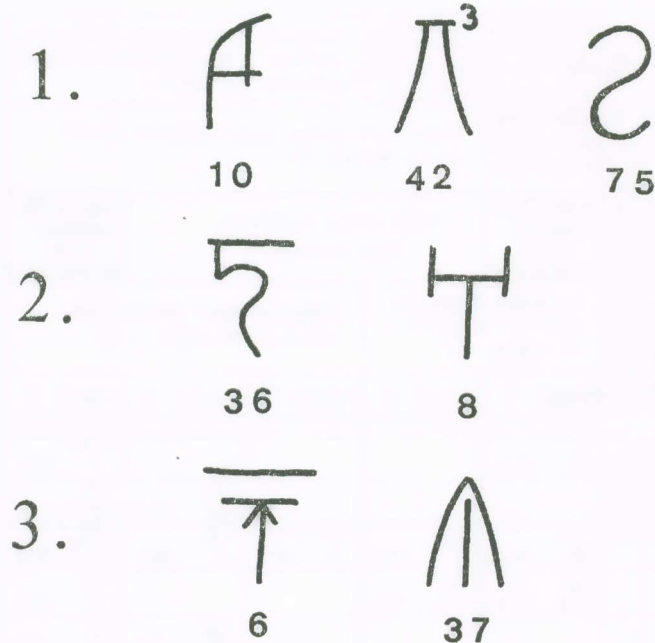
THESE 51 SIGNS MAKE UP 90% OF ALL SIGN OCCURRENCES IN THE PYLOS SIGNGROUP INDEX. APPENDED FIGURES GIVE EACH SIGN'S OVERALL FREQUENCY PER MILLE IN THE PYLOS INDEX.

Impure ending, typical syllables before -β & -β in Case 2c & 5	"Pure" ending, typical nominatives of forms in Column 1	includes possible "accusatives"	Also, but less frequently, the nominatives of forms in Column 1		
THESE SIGNS DON'T OCCUR BEFORE -β-	THESE SIGNS OCCUR LESS COMMONLY OR NOT AT ALL BEFORE -β-				
MORE OFTEN FEMININE THAN MASCULINE ?	MORE OFTEN MASCULINE THAN FEMININE ?		MORE OFTEN FEMININE THAN MASCULINE ?		
NORMALLY FORM THE GENITIVE SINGULAR BY ADDING - ?		NORMALLY FORM THE GENITIVE SINGULAR BY ADDING - β			
vowel 1	vowel 2	vowel 3	vowel 4	vowel 5	
pure vowels? β 30.3				τ 37.2	
a semi-vowel?			ε 34.0	ει 29.4	
consonant	α 14.8	φ 32.5	ζ 21.2	ρ 28.1	μ 18.8
2	Α 19.6	Ϝ 17.5			ϕ 13.7
3		ϙ 2.2		ϛ 3.3	τ 10.0
4	Α 17.0	Ϝ 28.6			ϕ 0.4
5	Η 17.7	Ϝ 10.3		ν 4.1	ϙ 10.2
6	ϙ 7.4	ϛ 20.5		τ 14.8	τ 14.4
7	ϙ 4.1	ϛ 44.0			
8	β 6.1	ϙ 6.1		ε 15.5	ει 15.2
9		ϙ 35.1		ϛ 32.3	ει 2.4
10	ζ 22.2		ει 35.2	ϛ 3.5	τ 2.2
11	α 31.2	φ 33.8	ψ 34.4	τ 8.3	ει 0.7
12	ϙ 17.0			Α 37.7	⊕ 24.0
13		ι ι 9.4	⊙ 14.2		
14	ι ι 5.0				
15	ϙ 12.6				

MICHAEL VENTRIS

Εικ. 8. Ἡ ἐσχάρα τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1951.

ἐπαναλαμβανόμενες, ἄρα, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, τὰ ὀνόματα ἀνήκαν στήν ἴδια κλίση καί τὰ θέματά τους ἔληγαν στό ἴδιο φωνῆεν (ὅπως π.χ. στά δευτερόκλιτα ἄνθρωπος, δάκτυλος, γύρος, ποταμός). Ἐπομένως οἱ συλλαβές πρὶν ἀπὸ τὰ 10, 42

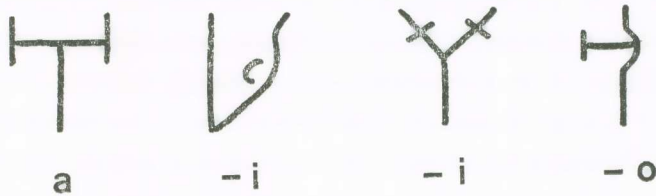

Εἰκ. 9. Συλλαβογράμματα μὲ διαφορετικὰ σύμφωνα καὶ κοινὰ φωνήεντα καὶ ἀντιστρόφως.

καὶ 75 εἶχαν διαφορετικὰ σύμφωνα ἀλλὰ τὸ ἴδιο φωνῆεν (ὅπως τὰ παραπάνω ἄνθρωπος, δάκτυ-λος, γύ-ρος κλπ.), καὶ τοποθετοῦνταν στήν ἴδια στήλη. Ἀλλά, ἡ κατάληξη τῆς ὀνομαστικῆς (10) ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ φωνήεντα. Στὶς πλάγιες πτώσεις ὅμως ἦταν συλλαβὴ καὶ οἱ συλλαβές αὐτές, σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους τῶν κλινομένων γλωσσῶν, ἔπρεπε νὰ ἀρχίζουν ἀπὸ τὸ ἴδιο σύμφωνο (ἄνθρω-πος, ἀνθρώ-που, ἄνθρω-πε). Ὡστε ἐδῶ ὑπάρχει ἡ ἐνδειξὴ γιὰ τὴν τοποθέτηση τοῦ 42 καὶ τοῦ 75 στήν ἴδια σειρὰ. Καί, ἐνόσω ἡ ὀνομαστικὴ ἔληγε σὲ φωνῆεν, ὁ Ventris ἄρχισε νὰ σκέπτεται συνδυασμοὺς ὅπως -εως, -εως, -ει, ποὺ μεταγλωττιζόμενοι στά ἀρχαῖα καὶ μάλιστα στά προομηρικὰ ἀρχαῖα θὰ ἦσαν e-u(s), e-fo, e-fe. Ἐπίσης, ἡ δημοσίευση τῶν πινακίδων τῆς Κνωσοῦ ἔδειξε ὅτι τὸ στοιχεῖο 36 ($\bar{\tau}$) ἐμφανιζόταν πολὺ συχνὰ στήν κατάληξη τῆς γενικῆς ἀνδρικῶν ὀνομάτων καὶ κάποτε μάλιστα διπλό. Στά ἐτρουσκικὰ (στά ὁποῖα ἐξακολουθοῦσε νὰ ἀνατρέχει) καὶ στά λυδικὰ ὑπάρχει ἡ κατάληξη τῆς γενικῆς -ιο ἢ jo. Καὶ ἡ μορφή jo-jo θύμιζε τὶς ὀμηρικὲς γενικὲς -ιοιο (Στρόφιος-Στροφίιο). Ὡστε τὸ 36 εἶχε τὴν ἀξία jo καὶ ἡ στήλη στήν ὁποῖαν ἔχει

ένταχθεῖ περιλάμβανε συλλαβές με τὸ φωνῆεν -ο. Ἐπειτα: Στὴ στήλη κάτω ἀπὸ τὸ φωνῆεν 8 (𐤄) ποὺ δεχόταν ὡς α ὑπῆρχε τὸ 6 (𐤆), ὅμοιο με τὸ κλασικὸ κυπριακὸ σύμβολο γιὰ τὴ συλλαβὴ να. Ἐπίσης τὸ 37 (𐤛) ἦταν ὅμοιο με τὸ κυπριακὸ τι. Ὡστε, ὀλόκληρη ἡ στήλη τοῦ 37 εἶχε συλλαβές με τὸ φωνῆεν -ι. Δηλαδή, ἡ στήλη τοῦ 8 εἶχε συλλαβές με τὸ φωνῆεν α, ἡ στήλη τοῦ 36 εἶχε συλλαβές με τὸ φωνῆεν -ο καὶ ἡ στήλη τοῦ 37 συλλαβές σὲ ι.

Τὶς ὑποθέσεις αὐτές, γιὰ τὶς ὁποῖες αἰσθανόταν σχεδὸν βέβαιος, τὶς ἐφῆρμοσε στὶς λέξεις πινακίδων τῆς Κνωσοῦ ποὺ ἡ Kober εἶχε ἀναγνωρίσει ὡς τοπωνύμια (Εἰκ. 10).

a - mi - ni - so

ko - no - so

Εἰκ. 10. Οἱ πρῶτες ἀναγνώσεις.

Τὴν πρώτη λέξη ἀνέγνωσε Α-μι-νι-σο, Ἀμνισός, τὸ ἐπίναιο τῆς Κνωσοῦ. Ἐὰν αὐτὸ ἦταν σωστὸ καὶ τὸ τελευταῖο συλλαβόγραμμα ἦταν πράγματι -σο, τότε ἡ δευτέρα λέξη (?ο -?ο -σο) δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἦταν Κονοσὸ δηλαδή Κνωσός. Καί, σὲ συνδυασμὸ με τὶς καταλήξεις jo καὶ τὸ θηλυκὸ της -ja ἀναγνώρισε τὰ τοπικὰ ἐπίθετα Α-mi-ni-si-jo καὶ Α-mi-ni-si-ja δηλαδή Ἀμνίσιος /σι καὶ Ἀμνισία /αι.

Ἐδῶ ἀρχίζει πλέον ἡ ἀλυσιδωτὴ ἀντίδραση στὴν ἐσχάρα. Ἐν πρώτοις τὸ ἀρχικὸ σημεῖο στὴ λέξη Κο-νο-σο, τὸ -κο, ἀντιπροσώπευε τὴν πρώτη συλλαβὴ στὶς δύσ-λαβες λέξεις ποὺ ἐσήμαιναν, ὅπως ἔδειχναν τὰ ἰδεογράμματα, ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ παιδιὰ, ἀγῶρια καὶ κορίτσια. Θυμῆθηκε τὶς λέξεις κοῦρος καὶ κούρη τὶς ὁποῖες εἶχε

ἤδη προτείνει ὁ A. E. Cowley τὸ 1927, τῶν ὁποίων ἡ ἀρχικὴ μορφή ἦταν, κατὰ τοὺς φιλόλογους, κορFος καὶ κορFa. "Ὡστε οἱ δεύτερες συλλαβές, τὰ στοιχεῖα 𐀓' καὶ 𐀓 ἦσαν -wo καὶ -wa. Ἀλλὰ τὸ -wo ἦταν μέρος τῆς καταλήξεως τῆς γενικῆς ὀνομάτων σὲ e-us, γενικὴ ewos, μὲ ἄλλη πλάγια πτώση ewe (᾽Οδυσσεύς, ᾽Οδυσσῆος, ᾽Οδυσσεῖ, ὅπου ὑποκρύπτεται δίγαμμα.) Τότε ὅμως τὸ φωνῆεν 𐀓 τοῦ eus, πάνω ἀπὸ τὴ στήλη πού περιλάμβανε τὸ 𐀓 ἦταν πράγματι -e, τὸ 𐀓 παρακάτω πού ἦταν στὴν ἴδια στήλη μὲ τὸ -ti ἦταν -te, κ.ο.κ." Ἐτσι σὲ πινακίδα τῆς Κνωσοῦ διάβασε τὴ φράση a-ra-ru-ja a-ni-a-φi, ἐφοδιασμένη μὲ ἠνία, καθὼς καὶ τὶς λέξεις ko-riandono (κοριάνδρος) καὶ tosa. "Ὅλα αὐτὰ τὰ περιέλαβε στὸ Σημεῖωμα Ἐργασίας ἀρ. 20 τοῦ Ἰουνίου 1952 καὶ παρατήρησε ὅτι οἱ λέξεις ἔμοιαζαν ἐλληνικές. Τόσο βαθειὰ ὅμως ἦταν ἀκόμη ριζωμένη ἡ θεωρία τοῦ Evans, ὥστε θεώρησε σκόπιμο νὰ προσθέσει «ὑποψιάζομαι ὅτι ἂν ἀκολουθηθεῖ αὐτὴ ἡ γραμμὴ, ἡ ἀποκρυπτογράφηση θὰ κατέληγε ἀργὰ ἢ γρήγορα σὲ ἀδιέξοδο ἢ θὰ ἐξανειμιζόταν σὲ ἀσυναρτησίες».

Ἀλλὰ ἐνῶ τὸ Σημεῖωμα ἦταν ἀκόμη στὸ ταχυδρομεῖο ὁ Ventris εἶχε ἀναγνω- σει καὶ ἀναγνωρίσει τὶς ἐλληνικὲς λέξεις ποιμὴν, κεραμεύς, χρυσοουργός καὶ χαλκίεὺς καὶ εἶχε βγάλει νόημα ἀπὸ ὀκτὼ φράσεις. Τὸ συμπέρασμα ἦταν ἀναπόδραστο καὶ σὲ μία συνέντευξη πού ἔδωσε στὸ Τρίτο Πρόγραμμα τοῦ BBC ἐξέθεσε μὲ συντομία τὴ μέθοδό του καὶ κατέληξε: «Τὶς τελευταῖες ἐβδομάδες ἔφτασα στὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ πινακίδες τῆς Κνωσοῦ καὶ τῆς Πύλου πρέπει τελικὰ νὰ εἶναι γραμμένες στὰ ἐλληνικά, πού εἶναι βέβαια 500 χρόνια παλαιότερα ἀπὸ τὸν Ὅμηρο καὶ σὲ συντεταγμένη διατύπωση ἀλλὰ πάντως ἐλληνικά. Ἀπὸ τὴ στιγμή πού τὸ παραδέχτηκα, οἱ περισσότερες γλωσσικὲς καὶ ὀρθογραφικὲς ιδιομορφίες πού μὲ σάστιζαν φαίνονταν νὰ ἀποκτοῦν λογικὲς ἐξηγήσεις. Καί, ἐνῶ πολλὲς πινακίδες ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ἀκατανόητες ὅπως πρὶν, πολλὲς ἄλλες ἄρχισαν ξαφνικὰ νὰ ἀποκτοῦν σημασία».

Τὰ Σημειώματα Ἐργασίας σταμάτησαν.

Ἡ ἐκπομπὴ δὲν προξένησε μεγάλη ἐντύπωση. Ἡ μέθοδός του ἦταν ἀσυνήθιστη καὶ ἀκατάληπτη γιὰ τοὺς περισσότερους, τόσο μᾶλλον ὅσο πού δὲν ἦταν δυνατόν νὰ τὴν ἀναλύσει μέσα στὰ σύντομα ὅρια μιᾶς ραδιοφωνικῆς συνεντεύξεως. Τὴν ἀκουσε ὅμως ἓνας νεαρὸς φιλόλογος, ὁ John Chadwick, πού εἰδικευόταν στὶς ἐλληνικὲς διαλέκτους καὶ πού εἶχε τὶς δικές του ἀπόψεις γιὰ τὸ εἶδος τῶν ἐλληνικῶν πού θὰ μιλιόταν ἀπὸ τοὺς Μυκηναίους. Ἐνθαρρυσμένος ἀπὸ τὴ λέξη χρυσοΦοργός πού ἦταν ὅπως τὴν περίμενε, ἐπισκέφθηκε τὸν Myres στὴν Ὁξφόρδη ὁ ὁποῖος τοῦ ἔδειξε ὅ,τι εἶχε λάβει ἀπὸ τὸν Ventris. Ὁ Chadwick ἐνδιαφέρθηκε, καὶ ὁ Ventris, πού εἶχε σπουδάσει ἀρχαῖα ἐλληνικά ἀλλὰ δὲν ἦταν φιλόλογος καὶ δὲν θὰ μπορούσε νὰ προχωρήσει μόνος του, βρῆκε τὴ βοήθεια πού χρειαζόταν. Ἀπὸ τὸ σημεῖο αὐτὸ ἄρχισε ἡ στενὴ

και ἀδιάκοπη συνεργασία τους, τῆς ὁποίας ὁ πρῶτος καρπὸς ὑπῆρξε ἓνα ἄρθρο μὲ τὸν συγγραττημένο και μετρίοφρονα τίτλο «Ἐνδείξεις γιὰ ἑλληνικὴ διάλεκτο στὰ μυκηναϊκὰ ἀρχεῖα» (Evidence for Greek Dialect in the Mycenaean Archives), ποὺ γράφτηκε τὸν Νοέμβριο τοῦ 1952 και δημοσιεύτηκε στὸν τόμο τοῦ Journal of Hellenic Studies ποὺ κυκλοφόρησε τὸ φθινόπωρο τοῦ 1953. Τὸ δημοσίευμα ἔδινε τὶς φωνητικὲς ἀξίες 65 στοιχείων (Εἰκ. 11), ἔδειχνε ὅτι ἡ γλῶσσα ἦταν μία ἀρχαϊκὴ μορφή τῆς ἑλληνικῆς, τύπους τῆς ὁποίας εἶχε διασώσει ἡ προφορικὴ παράδοση στὴν

a	𐀀 a ₂ 𐀁	e	𐀂	i	𐀃	o	𐀄	u	𐀅
ai	𐀆	je	𐀇	wi	𐀈	jo	𐀉		
ja	𐀊	we	𐀋	wo	𐀌				
wa	𐀍								
da	𐀎	de	𐀏	di	𐀐	do	𐀑	da ₂	𐀒
ka	𐀓	ke	𐀔	ki	𐀕	ko	𐀖	ku	𐀗
ma	𐀘	me	𐀙	mi	𐀚	mo	𐀛		
na	𐀜	ne	𐀝	ni	𐀞	no	𐀟	nu	𐀠 𐀡 nu ₂ ? 𐀢
pa	𐀣 pa ₂ ? 𐀤	pe	𐀥	pi	𐀦	po	𐀧	pu	𐀨
ra	𐀩 ra ₂ 𐀪	qe	𐀫	qi	𐀬	qo	𐀭 qo ₂ ? 𐀮		
sa	𐀯	re	𐀰	ri	𐀱	ro	𐀲 ro ₂ 𐀳	ru	𐀴
ta	𐀷 ta ₂ ? 𐀸	te	𐀹 pte 𐀺	ti	𐀻	so	𐀼	tu	𐀽
		z?e	𐀾			to	𐀿		
						z?o	𐁀 z?o ₂ 𐁁		

Εἰκ. 11. Ἡ ἐσχάρα στὸ δημοσίευμα τοῦ JHS (Νοέμβριος 1952).

ἐπικὴ ποίηση και καθόριζε τοὺς φωνητικὸς και ὀρθογραφικὸς κανόνες μὲ τοὺς ὁποίους τὴν ἀπέδιδε ἡ γραμμικὴ Β. Ἐλάχιστος λόγος γινόταν γιὰ τὴ μέθοδο ἀποκρυπτογραφῆσεως.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴ διάλεξη, τὸ ἄρθρο ἔπεσε σὰν κανονιὰ στοὺς φιλολογικὸς και ἀρχαιογνωστικὸς κύκλους και τὸ περιοδικό, προβλέποντας τὴν ἀπήχησή του, τύπωσε ἓναν ἀσυνήθιστα μεγάλο ἀριθμὸ ἀνατύπων ποὺ ἔγιναν ἀνάρπαστα και ποὺ ξεσήκωσαν ὄλων τῶν εἰδῶν τὶς ἀντιδράσεις, ὅχι ὅλες εὐνοϊκές. Οἱ ἀντιρρήσεις προέρχονταν ἀπὸ ὄσους δὲν εἶχαν καταλάβει τὶς βασικὲς ἀρχές τῆς μεθόδου, ὅπως ὁ Beattie, ἢ ποὺ ξενίζονταν ἀπὸ τὸ εἶδος τῶν ἑλληνικῶν ποὺ προέκυπταν, ὅπως ὁ Grumach καθὼς και ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὅποιοι, ἀκολουθώντας τὸν Evans, δὲν ἐννοοῦσαν νὰ παραδεχτοῦν ὅτι ἡ Κνωσὸς εἶχε πέσει στὰ χέρια τῶν Ἀχαιῶν. Πολλοὶ ὅμως συμφώνη-

σαν, με ἢ χωρίς ἐπιφυλάξεις, ὅπως ὁ Σουηδὸς M. Nilsson, ὁ Γερμανὸς Friedrich, ὁ Ἀμερικανὸς Gelb καὶ ὁ Sittig, ὁ ὁποῖος ἐγκατέλειψε τὴ θεωρία του καὶ δέχτηκε τὶς ἀναγνώσεις τῶν Ventris-Chadwick.

Ἡ ἀποκρυπτογράφηση ἑνὸς ἀρχαίου καὶ ἀγνώστου γραφικοῦ συστήματος, ὅταν βασίζεται σὲ παρατηρήσεις καὶ συμπεράσματα ποὺ ἐξάγονται ἀπὸ τὴ μελέτη ἑνὸς περιορισμένου ἢ, ἔστω ὀρισμένου ἀριθμοῦ κειμένων χωρὶς τὸν ἔλεγχο ποὺ παρέχουν ἐξωτερικὰ βοηθήματα (ὅπως π.χ. οἱ ὀρθογραφικὲς ἀσκήσεις τῶν μαθητευομένων Βαβυλωνίων γραφῶν γιὰ τὰ σφηνοειδῆ ἢ οἱ δίγλωσσες ἐπιγραφές γιὰ τὶς αἰγυπτιακὲς γραφές) ἐμπεριέχει πάντοτε ἓνα κίνδυνο: ὅτι χάρις σὲ συμπτώσεις, προκαταλήψεις, ἔμμονες ἰδέες ἢ παρανοήσεις ἀπὸ ἓνα σημεῖο καὶ πέρα ὁ ἀποκρυπτογράφος θὰ προσαρμόσει τὶς ἀναγνώσεις του στὸ ὑλικὸ ποὺ ἐπεξεργάστηκε καὶ θὰ τὸ ἀφήσει νὰ τοῦ κατευθύνει τὴ σκέψη ἐκεῖ ὅπου αὐτὸ τὸν ὀδηγεῖ ἢ μοιάζει νὰ τὸν ὀδηγεῖ. Καθένα σύστημα ἀποκρυπτογραφήσεως δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ δεκτὸ ἂν δὲν δοκιμαστῆ με ἐπιτυχία σὲ ὑλικὸ ποὺ ἦταν ἀγνωστὸ στὸν μελετητὴ. Μὲ ἄλλα λόγια χρειάζεται πάντοτε νὰ ἐλεγχθεῖ σὲ ὅμοιο ἀλλὰ μὴ χρησιμοποιοημένο ὑλικό. Τὸ σύστημα τῆς ἐσχάρας ποὺ ἐπινόησε ὁ Ventris προσέφερε πολλὰ καὶ σοβαρὰ ἐγγυήσεις. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως τὸ εἶδος τῶν κειμένων τῶν πινακίδων μὲ τὰ αὐτόδηλα ἰδεογράμματα καὶ τὸ συχνὰ εὐνόητο περιεχόμενο θὰ μπορούσε νὰ τὸν παρασύρει πρὸς μίαν συγκεκριμένη κατηγορία ἐνοιῶν καὶ συνεπῶς λέξεων καὶ νὰ τὸν κάνει νὰ ἐπιλέγει ἢ καὶ νὰ ἐπινοεῖ ἀναγνώσεις ποὺ θὰ ἐξέφραζαν αὐτὸ ποὺ πίστευε ὅτι ἔπρεπε νὰ διαβάσει. Ὡς ἐκ τούτου ἡ ἀποκρυπτογράφηση τοῦ Ventris ἔπρεπε νὰ δοκιμαστῆ πάνω σὲ καινούργια κείμενα ποὺ θὰ παρεῖχαν τὴ δυνατότητα ἀσφαλοῦς ἐλέγχου. Καὶ πραγματικὰ ἀκριβῶς ἓνα τέτοιο κείμενο ἤρθε στὸ φῶς ἀφοῦ τὸ ἄρθρο στὸ J.H.S εἶχε γραφεῖ καὶ παραδοθεῖ τὸ Νοέμβριο τοῦ 1952 ἀλλὰ προτοῦ κυκλοφορήσει τὸ περιοδικὸ τὸ φθινόπωρο τοῦ 1953. Τὸν Μάιο τοῦ 1953 ὁ Ventris ἔλαβε ἀπὸ τὸν Blegen, τὸν ἀνασκαφέα

Εἰκ. 12. Ἀντίγραφο τῆς πινακίδας P 641.

τοῦ ἀνακτόρου τῆς Πύλου, τὸ ἐξῆς γράμμα: «Ἀπὸ τότε ποὺ γύρισα στὴν Ἑλλάδα ἀσχολήθηκα γιὰ καιρὸ μὲ τὶς πινακίδες τῆς Πύλου, ἐτοιμάζοντάς τις γιὰ φωτογράφηση. Σὲ μερικὲς ἀπὸ αὐτὰς δοκίμασα τὸ πειραματικὸ σας συλλαβάριο. Ἐσωκλείω πρὸς γνώση σας ἀντίγραφο τῆς P 641 (Εἰκ. 12) ποὺ μπορεῖ νὰ σᾶς ἐνδιαφέρει. Ἐχει νὰ κάνει μὲ ἀγγεῖα, μερικὰ μὲ τρία πόδια, ἄλλα μὲ τέσσερις λαβές, ἄλλα μὲ τρεῖς

και ἄλλα χωρὶς λαβῆς. Ἡ πρώτη λέξη σύμφωνα με τὸ σύστημά σας μοιάζει νὰ εἶναι ti-ri-ro-de και ἀναφέρεται δύο φορές ὡς ti-ri-ro (ἐνικός;). Στὸ ἀγγεῖο με τις τέσσερις λαβῆς προτάσσεται ἡ λέξη quetorowe, σ' αὐτὰ με τις τρεῖς λαβῆς ἡ λέξη tiriowe ἢ tiriowwe και στὸ ἀγγεῖο χωρὶς λαβῆς ἡ λέξη anowe. "Όλα αὐτὰ εἶναι ἀπίστευτα. Ἀποκλείεται σύμπτωση;

Ἀποκλείεται. Ἴδου ἡ πινακίδα (Εἰκ. 13):

tiripode aikeu keresijo weke II
Τρίποδες κρητικῆς κατασκευῆς τύπου aikeu

tiripo eme pode owowe I
Τρίπους με ἓνα πόδι και λαβῆς

^{kerea}
tiripo keresijo weke apuke ^{kaumeno}
Τρίπους κρητικῆς κατασκευῆς με καμένα σκέλη

Qeto (πίθος;) III

dipa mezoe qetorowe I
δέσπας μείζον τετράωτο

dipae mezoe tiriowee II
δέσπα μείζονα τρίωτα

dipa mewijo qetorowe I
δέσπας μείον τετράωτο

dipa mewijo tiriowwe I
δέσπας μείον τρίωτο

dipa mewijo anowe I
δέσπας μείον ἄωτο

Εἰκ. 13. Ἀνάγνωση τῆς πινακίδας P 641.

Τὸ εὔρημα αὐτὸ ἔπεισε ὅλους σχεδὸν τοὺς εἰδικούς καὶ οἱ ἀντιρρήσεις καὶ ἐπιφυλάξεις, ποὺ ἐξακολουθοῦσαν νὰ ὑπάρχουν, περιορίστηκαν σὲ λεπτομέρειες, ἡ δὲ νεώτερη ἔρευνα ἐπιβεβαιώνει συνεχῶς τὴν ἀξιοπιστία καὶ τὴν ἐγκυρότητα τῆς μεθόδου. Περιορίζομαι νὰ ἀναφέρω ἐνδεικτικὰ τὴν μαρτυρία τῶν προσφάτων πινακίδων τῶν Θηβῶν ὅπου ἀναφέρονται τὰ τοπωνύμια τῆς ἴδιας τῆς πόλεως (Te-qa=Thequa), τοῦ ὄρους Πτώου, τοῦ Ἐλεῶνος, τῆς Ἀμαρύνθου καὶ τῆς Καρύστου (ὄλα στὴν περιχὴ ἢ στὸν χῶρο ἐπιρροῆς τῶν Θηβῶν) καὶ τὰ ἔθνικα Θηβαῖος καὶ Λακεδαιμόνιος (καθὼς καὶ Λακεδαιμονίου υἱός). Μνημονεύονται ἐπίσης καὶ προσφορὲς στὸν Ὀπωρέα (o-po-re-i), θεότητα ποὺ ἐμφανίζεται στοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ὡς Ζεὺς Ὀπωρεὺς μόνον στὴ Βοιωτία.

Τὸ 1956 ὀργανώθηκε ἡ πρώτη διεθνὴς συνάντηση μυκηολόγων, ὅπως ἐπεκράτησε νὰ λέγονται ὅσοι καταγίνονται μὲ τὴ γλῶσσα τῶν πινακίδων, στὸ Gif sur Yvette, ὅπου συγκεντρώθηκαν 20 λόγιοι ἀπὸ 7 χῶρες γιὰ νὰ ἀνταλλάξουν τίς θετικὲς πλέον ἀπόψεις των. Τὸν ἴδιο χρόνο τυπώθηκε τὸ βιβλίο τῶν Ventris καὶ Chadwick «Documents in Mycenaean Greek» ποὺ κυκλοφόρησε μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Ventris σὲ αὐτοκινητικὸ δυστύχημα, καὶ τὸ 1958 ὁ Chadwick δημοσίευσε ἕνα λεπτὸ τόμο μὲ τὸν τίτλο «The Decipherment of Linear B».

Ἡ πρόοδος τῆς μυκηολογίας συνεχίζεται χωρὶς διακοπὴ καὶ μὲ ταχὺ ρυθμὸ. Ἀπὸ τὰ 87 συλλαβογράμματα τῆς γραφῆς ἔχουν ταυτιστεῖ φωνητικὰ μὲ βεβαιότητα τὰ 72. Τὰ ὑπόλοιπα 15 παρέχουν ἀκόμη δυσκολίες γιατί ἐμφανίζονται σπανίως καὶ δὲν ἐπιτρέπουν συνδυασμούς καὶ ἐπομένως ἀσφαλεῖς ἀναγνώσεις, δοκιμάζονται ὁμως συστηματικὰ καὶ συνεχῶς. Ἐπίσης διακρίθηκαν οἱ γραφικοὶ χαρακτῆρες 70 γραφέων στὴν Κνωσσὸ καὶ 40 στὴν Πύλο, πράγμα ποὺ συμβάλλει στὴν χρονολογικὴ συνταύτιση τῶν κειμένων καὶ στὸν καθορισμὸ τῶν γραφειοκρατικῶν ἀρμοδιοτήτων τῶν ὑπαλλήλων τῶν ἀνακτορικῶν ἀρχείων. Ὑπάρχει εἰδικὸ περιοδικό, τὸ Minos, ποὺ φιλοξενεῖ κατὰ προτεραιότητα τὰ σχετικὰ ἄρθρα, καὶ ἔχουν δημοσιευτεῖ κατὰ καιροὺς διάφορα γενικὰ συγγράμματα ὅπως ἡ Initiation à l'Épigraphie Mycénienne τοῦ Louis Deroy τὸ 1962, τὸ Linear B, an Introduction τοῦ J. T. Hooker τὸ 1980 καὶ τὸ βιβλίο τοῦ J. Chadwick, The Mycenaean World (1976) ποὺ εἶναι μία συνθετικὴ θεώρηση τοῦ μυκηναϊκοῦ πολιτισμοῦ βασισμένη ἀποκλειστικὰ στὰ δεδομένα ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τίς πινακίδες. Μὲ τὴν ἀνάγνωση τῆς γραμμικῆς γραφῆς Β ἢ Ἑλλάδα καὶ οἱ Ἕλληνες τῆς 2ης χιλιετίας π.Χ. πέρασαν ὀριστικὰ ἀπὸ τὴν προϊστορία στὴν πρωτοῖστορία.